

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Β' ΒΑΘΜΟΥ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2024-2028

Εγκύκλιος υπ' αριθ. 96 για
τις υποχρεώσεις των περιφερειακών συμβούλων, την αντικατάσταση και την
αναπλήρωση των συμβούλων

Αριθ. πρωτ.: 8156/26.01.2024

Α.Δ.Α.:

Ιανουάριος 2024

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	3
Κεφάλαιο 1: Υποχρεώσεις περιφερειακών συμβούλων.....	4
1.1 Ασυμβίβαστο λόγω οφειλών.....	4
1.2 Υποχρεώσεις συμβούλων.....	5
1.3 Κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση.....	6
1.4 Παρατάξεις.....	7
Κεφάλαιο 2: Παραίτηση συμβούλων.....	8
Κεφάλαιο 3: Αντικατάσταση και αναπλήρωση συμβούλων.....	9
3.1 Αντικατάσταση συμβούλων λόγω κένωσης θέσης.....	9
3.2 Αναπλήρωση συμβούλων.....	10
3.3 Αναπληρωματική εκλογή.....	11
Θεσμικό πλαίσιο.....	13

Εισαγωγή

Με την παρούσα εγκύκλιο, παρέχεται ενημέρωση σχετικά με τις υποχρεώσεις των περιφερειακών συμβούλων, τα κωλύματα συμμετοχής σε συνεδρίαση και την αναπλήρωση και αντικατάστασή τους.

Όπου στην παρούσα εγκύκλιο αναφέρεται:

- **«Επόπτης ΟΤΑ»:** νοείται ο **Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης**, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου του ν. 4954/2022 (Α' 136), «Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., όπου στα άρθρα 128, 129, 130 και 131 του ν. 4555/2018 αναφέρεται Συντονιστής ή Επόπτης Ο.Τ.Α., νοείται ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης».
- **Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης:** νοείται ο **Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης**, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 5046/2023 (Α' 137), « Όπου στα άρθρα 36, 37, 38, 39, 41, 62, 64, 65, 66, 67, 68 και 69 του ν. **4804/2021 (Α` 90)** αναφέρεται «ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης» νοείται «ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης».

Για πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τα θέματα που αναπτύσσονται στην παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να απευθύνεστε στους κατωτέρω υπαλλήλους του Τμήματος Οργάνωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β' Βαθμού:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Δ/ΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ
Έφη Γκόλια	213-1364342	e.gkolia@ypes.gr
Σοφία Θεοδωρακοπούλου	213- 1364391	s.theodorakopoulou@ypes.gr
Δημήτρης Ποντικάκης	213- 1364321	d.pontikakis@ypes.gr
Γιώργος Χρυσάφης	213-1364395	g.chrisafis@ypes.gr

Κεφάλαιο 1: Υποχρεώσεις περιφερειακών συμβούλων

Οι περιφερειακοί σύμβουλοι:

α) Διαθέτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως εκπρόσωποι του λαού της περιφέρειας τους, που εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία, **το δικαίωμα της κατά συνείδηση γνώμης και ψήφου.**

β) Έχουν **το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους**, έχοντας στη διάθεση τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.

γ) **Μεριμνούν** κατά την άσκηση των καθηκόντων τους **για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης** στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

1.1 Ασυμβίβαστο λόγω οφειλών¹

Δεν μπορούν να είναι περιφερειακοί σύμβουλοι όποιοι είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες των οικείων περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου.

Αν οφειλέτης της οικείας περιφέρειας ή των νομικών προσώπων της εκλεγεί περιφερειακός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει ή να ρυθμίσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκατάστασης των περιφερειακών αρχών. Αν η οφειλή δεν εξοφληθεί ή δεν ρυθμιστεί εντός της προθεσμίας, ο περιφερειακός σύμβουλος εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα. Η οικεία οικονομική υπηρεσία, κατόπιν αυτεπαγγέλτου ελέγχου όλων των ανακηρυχθέντων, οφείλει αμελλητί να ενημερώσει τον Επόπτη Ο.Τ.Α. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του

---

¹ Άρθρο 49 ν. 4804/2021.

Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της μη εξόφλησης ή μη ρύθμισης της οφειλής από την οικονομική υπηρεσία.

Αν περιφερειακός σύμβουλος καταστεί οφειλέτης της οικείας περιφέρειας ή των νομικών προσώπων μετά από την εκλογή του, οφείλει να εξοφλήσει ή να ρυθμίσει την οφειλή του εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, αφότου η βεβαίωση της οφειλής καταστεί οριστική και λάβει γνώση αυτής ή, αν ασκηθούν ένδικα βοηθήματα, αφότου εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η οφειλή δεν εξοφληθεί ή δεν ρυθμιστεί εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, ο περιφερειακός σύμβουλος εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα. Η οικεία οικονομική υπηρεσία οφείλει να ενημερώσει αμελλητί τον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της μη εξόφλησης ή της μη ρύθμισης της οφειλής από την οικονομική υπηρεσία.

1.2 Υποχρεώσεις συμβούλων²

Ο σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση.

Οι σύμβουλοι υποχρεούνται να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το περιφερειακό συμβούλιο.

Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234³ του ν. 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας και, σε περίπτωση υποτροπής, μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.

Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να

² Άρθρο 171 ν. 3852/2010.

³ Άρθρο 234 Πειθαρχική διαδικασία «1. Οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της έκπτωσης επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α., αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλουμένου ή παρέλθει η προθεσμία που έχει τάξει ο Επόπτης Ο.Τ.Α. με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς ο τελευταίος να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες. 2. Για την επιβολή των πειθαρχικών ποινών της αργίας και τη διάρκειά της, καθώς και της έκπτωσης απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου,.....».

επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του ν. 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α.

Σε κάθε περίπτωση, ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου έχει το καθήκον να ενημερώνει γραπτώς τον Επόπτη Ο.Τ.Α. για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου από τρεις (3) ή περισσότερες συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου αποτελεί το πειθαρχικό παράπτωμα της σοβαρής παράβασης καθήκοντος.

Οι σύμβουλοι, μέλη της περιφερειακής επιτροπής, των επιτροπών αποφασιστικού χαρακτήρα και των μητροπολιτικών επιτροπών του άρθρου 212 και 213 του ν. 3852/2010 είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν την **ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση**⁴ σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της περιφέρειας.

1.3 Κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση⁵

Ο περιφερειακός σύμβουλος δεν μπορεί να μετάσχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση και τη λήψη απόφασης του συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του, έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον.

Απόφαση που λαμβάνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη.

Σε σύμβουλο που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του ν. 3852/2010, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α.

⁴ Άρθρο 171, παρ.6 ν. 3852/2010 «Οι διατάξεις του άρθρου 61 παράγραφος 4 εφαρμόζονται ανάλογα για τον Περιφερειάρχη, τον Αντιπεριφερειάρχη, τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και τα μέλη των διοικητικών επιτροπών των άρθρων 164, καθώς και για τα μέλη των μητροπολιτικών επιτροπών του άρθρου 212 και 213 του παρόντος.» Σύμφωνα με το άρθρο 61 παρ.4 «Ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος και τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν την ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου.»

⁵ Άρθρο 172 ν. 3852/2010.

1.4 Παρατάξεις⁶

Τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου ανήκουν σε περιφερειακές παρατάξεις, ανάλογα με τον συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, ανεξαρτήτως αριθμού εκλεγέντων.

- Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το προεδρείο να **ανεξαρτητοποιηθεί** από την περιφερειακή παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.
- Αν η περιφερειακή παράταξη έχει τρία (3) τουλάχιστον μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να **διαγραφεί** σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.
- Το μέλος του Περιφερειακού Συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του **δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη** και δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου της περιφερειακής επιτροπής, των αποφασιστικών επιτροπών και των μητροπολιτικών επιτροπών Αττικής και Θεσσαλονίκης όπου εκλέχτηκε ή ορίστηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε. Είναι δυνατή, όμως, η **επανένταξή** του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

---

⁶ Άρθρο 168, παρ. 6, 9, 10, 11 ν. 3852/2010.

Κεφάλαιο 2: Παραίτηση συμβούλων⁷

Η παραίτηση των περιφερειακών συμβούλων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο περιφερειάρχη και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επομένη της κατάθεσης της δήλωσης στο πρωτόκολλο του οικείου περιφερειάρχη.

Η παραίτηση των περιφερειακών συμβούλων από τις θέσεις που κατέχουν, λόγω της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τους εξέλεξαν ή τους διόρισαν και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επομένη της κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας.

Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστατών αυτών που παραιτήθηκαν γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου κατά την οποία αυτοί ασκούσαν καθήκοντα.

Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής ή αποδοχής παραίτησης, καθώς και αντικατάστασης αυτών που παραιτήθηκαν εξακολουθούν να ισχύουν.

---

⁷ Άρθρο 68 ν. 4804/2021.

Κεφάλαιο 3: Αντικατάσταση και αναπλήρωση συμβούλων⁸

3.1 Αντικατάσταση συμβούλων λόγω κένωσης θέσης

Τις έδρες των περιφερειακών συμβούλων, που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού της ίδιας εκλογικής περιφέρειας.

Ο περιφερειάρχης, μόλις ενημερωθεί για την κένωση μίας (1) ή περισσότερων εδρών, καλεί αμελλητί τους αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του περιφερειάρχη⁹. Αν αυτοί που κλήθηκαν δεν εμφανισθούν εντός της παραπάνω προθεσμίας αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών περιφερειακών συμβούλων του συνδυασμού σε μία εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι από τον ίδιο συνδυασμό από άλλη εκλογική περιφέρεια, ανά ένας και κατά σειρά που έχουν ανακηρυχθεί, ξεκινώντας από την εκλογική περιφέρεια με τον μεγαλύτερο πληθυσμό.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών συμβούλων του συνδυασμού αυτού σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί σύμβουλοι από άλλους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος, κατά σειρά εκλογικής δύναμης στην ίδια εκλογική περιφέρεια, με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών περιφερειακών συμβούλων όλων των συνδυασμών στην οικεία εκλογική περιφέρεια, καλούνται να

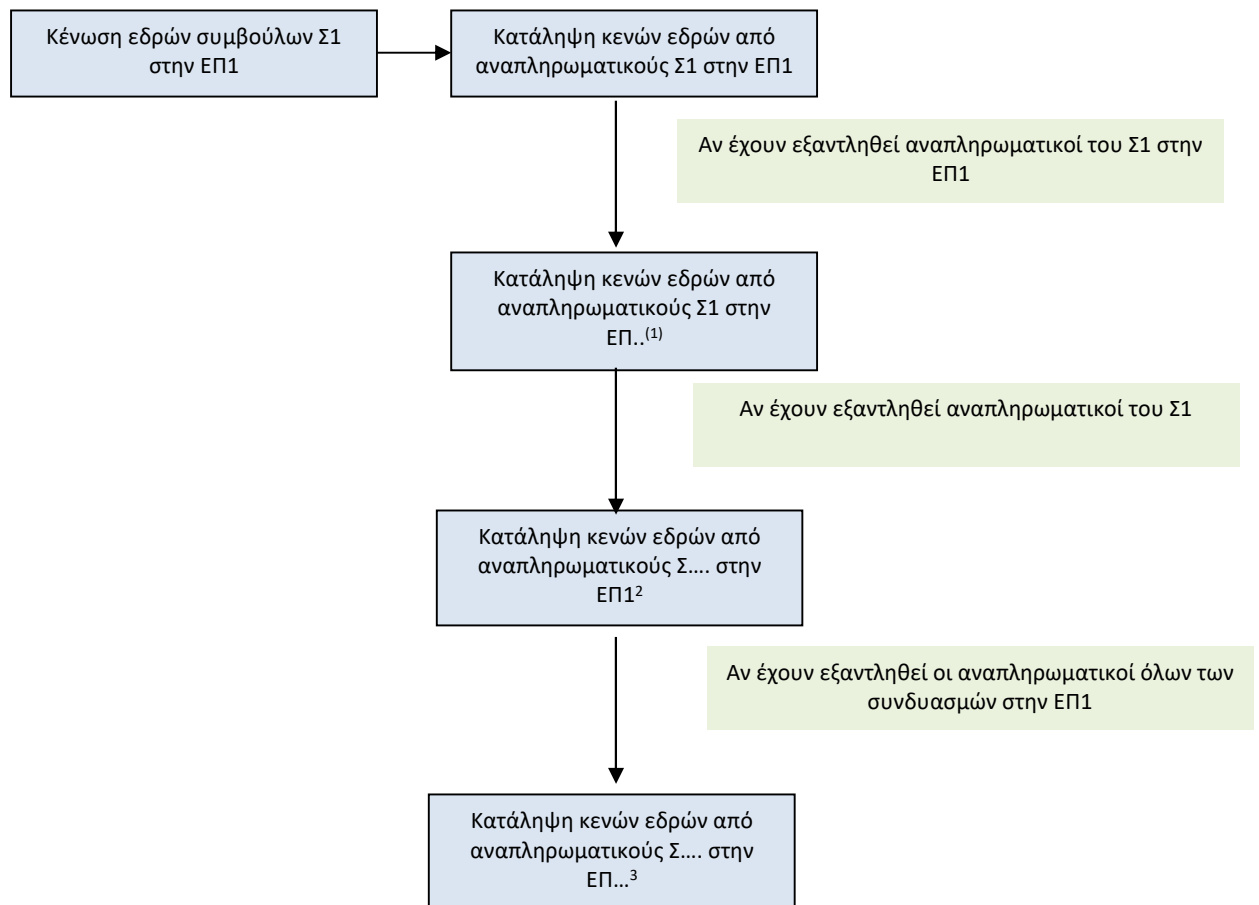
---

⁸ Άρθρο 68 ν. 4804/2021.

⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 4804/2021, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως.

καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί σύμβουλοι από άλλους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος, κατά σειρά εκλογικής δύναμης από άλλη εκλογική περιφέρεια ξεκινώντας από αυτή που έχει τον μεγαλύτερο πληθυσμό, με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.

Τα παραπάνω αποδίδονται σχηματικά στο διάγραμμα ροής που ακολουθεί

Υπόμνημα:

Σ: Συνδυασμός

ΕΠ: Εκλογική περιφέρεια

¹ Αναζήτηση αναπληρωματικών του Σ1 σε άλλη εκλογική περιφέρεια, ξεκινώντας από τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό.

² Αναζήτηση αναπληρωματικών στην ΕΠ1 από άλλους συνδυασμούς, ξεκινώντας από το συνδυασμό που έχει τη μεγαλύτερη εκλογική δύναμη στην ΕΠ1.

³ Αναζήτηση αναπληρωματικών από άλλους συνδυασμούς από άλλη εκλογική περιφέρεια, ξεκινώντας από τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό περιφέρεια και από το συνδυασμό με τη μεγαλύτερη εκλογική δύναμη στη περιφέρεια αυτή.

Αν τεθούν σε αργία περιφερειακοί σύμβουλοι και ο αριθμός των περιφερειακών συμβούλων είναι μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για την επίτευξη απαρτίας, ο περιφερειάρχης καλεί αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας από τον συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία, με τη σειρά της εκλογής τους και για τον μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο. Σε περίπτωση που δεν επαρκούν οι αναπληρωματικοί, ακολουθείται η διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου.

3.3 Αναπληρωματική εκλογή

Αν μείνουν κενές έδρες περιφερειακών συμβούλων και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές έδρες και ισάριθμων αναπληρωματικών.

Στην αναπληρωματική εκλογή εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 52 του ν. 4804/2021 σχετικά με την κατάρτιση συνδυασμών και υποβολή υποψηφιοτήτων. Οι κενές έδρες κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που συγκέντρωσαν ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) τουλάχιστον του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων, με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 59 του ν. 4804/2021 σχετικά με την κατανομή των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου.

Στο τελευταίο έτος της περιφερειακής περιόδου, αναπληρωματική εκλογή διενεργείται, μόνο αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την επίτευξη απαρτίας.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

Θεόδωρος Λιβάνιος

Πίνακας Αποδεκτών:

1 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

1.1 Γραφεία Γραμματέων

1.2 Διευθύνσεις Διοίκησης

2 Περιφέρειες

2.1 Γραφεία Περιφερειαρχών

2.2 Διευθύνσεις Διοίκησης

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο Υπουργού

Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού

Γραφείο Γενικού Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης

Θεσμικό πλαίσιο

Άρθρο 171 ν. 3852/2010 - Υποχρεώσεις συμβούλων

1. Οι σύμβουλοι υποχρεούνται να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το περιφερειακό συμβούλιο.
2. Ο σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση.
3. Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.
4. Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.
5. Σε κάθε περίπτωση, ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου έχει το καθήκον να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου από τρεις (3) ή περισσότερες συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου αποτελεί το πειθαρχικό παράπτωμα της σοβαρής παράβασης καθήκοντος.
6. Οι διατάξεις του άρθρου 61 παράγραφος 4 εφαρμόζονται ανάλογα για τον Περιφερειάρχη, τον Αντιπεριφερειάρχη, τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και τα μέλη των διοικητικών επιτροπών των άρθρων 164, καθώς και για τα μέλη των μητροπολιτικών επιτροπών του άρθρου 212 και 213 του παρόντος.

Άρθρο 61 παρ. 4 ν. 3852/2010

Ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος και τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν την ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου

Άρθρο 172 ν. 3852/2010 - Κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση

Ο περιφερειακός σύμβουλος δεν μπορεί να μετάσχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση και λήψη απόφασης του συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του, έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον. Απόφαση που λαμβάνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Σε σύμβουλο που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 168 ν. 3852/2010 - Λειτουργία περιφερειακού συμβουλίου - Περιφερειακές παρατάξεις (παρ. 6-11)

6. Τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου ανήκουν σε περιφερειακές παρατάξεις ανάλογα με τον συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, ανεξαρτήτως αριθμού εκλεγέντων.

7. Επικεφαλής της περιφερειακής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος περιφερειάρχης και στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή ανεξαρτητοποίησής του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των περιφερειακών συμβούλων, που ανήκουν στην παράταξη.

8. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον περιφερειάρχη οι επικεφαλής των παρατάξεων εκφράζουν τις απόψεις τους σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους.

9. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από την περιφερειακή παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.

10. Αν η περιφερειακή παράταξη έχει τρία (3) τουλάχιστον μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.

11. Το μέλος του Περιφερειακού Συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη και δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου ή της περιφερειακής επιτροπής, όπου εκλέχτηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξή του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

Άρθρο 180 ν. 3852/2010 - Καταστατική θέση αιρετών της Περιφέρειας

Οι περιφερειάρχες και οι περιφερειακοί σύμβουλοι:

α) Διαθέτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως εκπρόσωποι του λαού της περιφέρειας τους, που εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία, το δικαίωμα της κατά συνείδηση γνώμης και ψήφου.

β) Έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους, έχοντας στη διάθεση τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.

γ) Μεριμνούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

Άρθρο 49 ν. 4804/2021 - Ασυμβίβαστο λόγω οφειλών

1. Δεν μπορούν να είναι περιφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι όποιοι είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες των οικείων περιφερειών, καθώς και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου.

2. Αν οφειλέτης της οικείας περιφέρειας ή των νομικών προσώπων της παρ. 1 εκλεγεί περιφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει ή να ρυθμίσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκατάστασης των περιφερειακών αρχών. Αν η οφειλή δεν εξοφληθεί ή δεν ρυθμιστεί εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, ο περιφερειάρχης και ο περιφερειακός σύμβουλος εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμα. Η οικεία οικονομική υπηρεσία, κατόπιν αυτεπαγγέλτου ελέγχου όλων των ανακηρυχθέντων, οφείλει αμελλητί να ενημερώσει τον Επόπτη Ο.Τ.Α. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της μη εξόφλησης ή μη ρύθμισης της οφειλής από την οικονομική υπηρεσία.

3. Αν περιφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος καταστεί μετά από την εκλογή του οφειλέτης της οικείας περιφέρειας ή των νομικών προσώπων της παρ. 1, οφείλει να εξοφλήσει ή να ρυθμίσει την οφειλή του εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, αφότου η βεβαίωση της οφειλής καταστεί οριστική και λάβει γνώση αυτής ή, αν ασκηθούν ένδικα βοηθήματα, αφότου εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η οφειλή δεν εξοφληθεί ή δεν ρυθμιστεί εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, ο περιφερειάρχης ή ο περιφερειακός σύμβουλος εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα. Η οικεία οικονομική υπηρεσία οφείλει να ενημερώσει αμελλητί τον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της μη εξόφλησης ή της μη ρύθμισης της οφειλής από την οικονομική υπηρεσία.

Άρθρο 65 ν. 4804/2021 - Ορκωμοσία αιρετών

1. Μετά από την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών και πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους, ο περιφερειάρχης και οι περιφερειακοί σύμβουλοι δίνουν τον ακόλουθο όρκο που τελείται παρουσία νόμιμου θρησκευτικού λειτουργού ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4301/2014 (Α` 223): «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου». Ο όρκος των αλλοδαπών πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην Ελλάδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου». Όποιος δεν επιθυμεί να δώσει όρκο, παρέχει, αντί όρκου, την ακόλουθη διαβεβαίωση: «Δηλώνω, επικαλούμενος την τιμή και τη συνείδησή μου, ότι θα είμαι πιστός στην Ελλάδα, θα υπακούω στο Σύνταγμα και τους νόμους και ότι θα εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου».
2. Εάν δεν τηρηθεί ένας από τους τύπους της παρ. 1, θεωρείται ότι ο περιφερειάρχης ή ο περιφερειακός σύμβουλος δεν έχει ορκιστεί.
3. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα της οικείας περιφέρειας ή σε άλλο δημόσιο κτίριο, ή σε κατάλληλο δημόσιο χώρο εντός των διοικητικών ορίων της έδρας της οικείας περιφέρειας, σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (ημερομηνία και ώρα) ορίζεται από τον νεοεκλεγέντα περιφερειάρχη. Η ημερομηνία της ορκωμοσίας ορίζεται το νωρίτερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ανάληψη των καθηκόντων και έως την παραμονή της ημέρας εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων των νέων περιφερειακών αρχών. Αν η ορκωμοσία εκλεγέντος συμβούλου δεν πραγματοποιηθεί την ημερομηνία του δεύτερου εδαφίου για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο νεοεκλεγείς περιφερειάρχης καλεί τον επιτυχόντα περιφερειακό σύμβουλο προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων.
4. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον περιφερειάρχη και όλους τους περιφερειακούς συμβούλους που ορκίστηκαν. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα (1) παραμένει στην οικεία περιφέρεια και το άλλο αποστέλλεται στον συντονιστή της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης.
5. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1 αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης.
6. Αν γίνει δεκτή η ένσταση που ασκήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 72 του παρόντος και τα άρθρα 244 έως 266 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α` 97), περί των διαφορών που αναφέρονται κατά την εκλογική διαδικασία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, και ακυρωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο η απόφαση επικύρωσης της εκλογής του άρθρου 64, η διαδικασία των παρ. 1 έως 5 επαναλαμβάνεται με πρωτοβουλία του περιφερειάρχη που εκλέγεται με βάση τη δικαστική αυτή απόφαση.

Άρθρο 67 ν. 4804/2021 - Παραίτηση αιρετών

1. Η παραίτηση του περιφερειάρχη υποβάλλεται εγγράφως στον Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επομένη της κατάθεσης της δήλωσης στο πρωτόκολλο του Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης. Ο περιφερειάρχης που παραιτήθηκε, δύναται να καταλάβει τη θέση περιφερειακού συμβούλου που θα εκλεγεί νέος περιφερειάρχης, με σχετική αναφορά του στη δήλωση παραίτησης και στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι είναι ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης περιφερειακός σύμβουλος στη μεγαλύτερη εκλογική περιφέρεια.
2. Η παραίτηση των περιφερειακών συμβούλων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο περιφερειάρχη και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επομένη της κατάθεσης της δήλωσης στο πρωτόκολλο του οικείου περιφερειάρχη.
3. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η παραίτηση των αιρετών των περιφερειών από τις θέσεις που κατέχουν, λόγω της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τους εξέλεξαν ή τους διόρισαν και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επομένη της κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας.
4. Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστατών αυτών που παραιτήθηκαν γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου κατά την οποία αυτοί ασκούσαν καθήκοντα.
5. Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής ή αποδοχής παραίτησης, καθώς και αντικατάστασης αυτών που παραιτήθηκαν εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 68 ν. 4804/2021 - Αντικατάσταση και αναπλήρωση συμβούλων

1. Τις έδρες των περιφερειακών συμβούλων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού της ίδιας εκλογικής περιφέρειας.
2. Ο περιφερειάρχης, μόλις ενημερωθεί για την κένωση μίας (1) ή περισσότερων εδρών, καλεί αμελλητί τους αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του περιφερειάρχη, σύμφωνα με το άρθρο 65, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως. Αν αυτοί που κλήθηκαν δεν εμφανισθούν εντός της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου, αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.
3. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών περιφερειακών συμβούλων του συνδυασμού σε μία εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι από τον ίδιο συνδυασμό από άλλη εκλογική περιφέρεια, ανά ένας και κατά σειρά που έχουν ανακηρυχθεί, ξεκινώντας από την εκλογική περιφέρεια με τον μεγαλύτερο πληθυσμό.

4. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών συμβούλων του συνδυασμού αυτού σε οποιαδήποτε εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί σύμβουλοι από άλλους συνδυασμούς συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος, κατά σειρά εκλογικής δύναμης στην ίδια εκλογική περιφέρεια, με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.
5. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών περιφερειακών συμβούλων όλων των συνδυασμών στην οικεία εκλογική περιφέρεια, καλούνται να καταλάβουν τις έδρες που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί σύμβουλοι από άλλους συνδυασμούς συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος, κατά σειρά εκλογικής δύναμης από άλλη εκλογική περιφέρεια ξεκινώντας από αυτή που έχει τον μεγαλύτερο πληθυσμό, με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.
6. Αν τεθούν σε αργία περιφερειακοί σύμβουλοι και ο αριθμός των περιφερειακών συμβούλων είναι μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για την επίτευξη απαρτίας, ο περιφερειάρχης καλεί αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας από τον συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία, με τη σειρά της εκλογής τους και για τον μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι παρ. 2 έως 5.
7. Αν μείνουν κενές έδρες περιφερειακών συμβούλων και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, ο συντονιστής της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές έδρες και ισάριθμων αναπληρωματικών.
8. Στην αναπληρωματική εκλογή της παρ. 7 εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 52. Οι κενές έδρες κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που συγκέντρωσαν ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) τουλάχιστον του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων, με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 59.
9. Αναπληρωματική εκλογή της παρ. 7 διενεργείται στο τελευταίο έτος της περιφερειακής περιόδου, μόνο αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την επίτευξη απαρτίας.
10. Τα περιφερειακά συμβούλια και η οικονομική επιτροπή λειτουργούν νόμιμα και με ελλιπή σύνθεση η οποία δεν μπορεί να περιλαμβάνει μέλη λιγότερα από όσα απαιτείται για να έχουν απαρτία, αν μέλη περιφερειακού συμβουλίου αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, αποβιώσουν, εκπέσουν, ή τεθούν σε αργία, ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές έδρες να συμπληρωθούν με αναπλήρωση, ή με εκλογές, ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.
11. Η απαρτία και οι πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των περιφερειακών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 65.

12. Όταν το περιφερειακό συμβούλιο δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, λόγω μη συμπλήρωσης της νόμιμης απαρτίας, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες, των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.